

Utdrag ur Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2024-11-04

§ 196

Svar på remiss SOU 2024:50 - Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (KS/2024:340)

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna och överlämnar Upplands Väsby kommun yttrande gällande, Nätt och jämnt-Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn enligt SOU 2024:50 till finansdepartementet
2. Kommunstyrelsen ställer sig bakom StorSthlms remissvar
3. Att följande text läggs till i Upplands Väsby kommuns yttrande: Upplands Väsby kommun är djupt kritisk till utredningens förslag. Om förslaget skulle bli verklighet är risken stor att det kommer slå hårt mot tillväxten och bostadsbyggandet i hela Sverige.

Upplands Väsby har tagit och tar ett stort ansvar för att bygga bort bostadsbristen i Stockholms län. Det är kostsamt och förknippat med stora risker att växa snabbt. De flesta kommuner som växer eller växt snabbt är väl medvetna om svårigheterna att erbjuda en god service i form av exempelvis skolor och förskolor i takt med att nya bostäder växer fram och fylls med förväntansfulla invånare.

Om utredningen genomförs enligt förslag kommer Upplands Väsby kommun förlora intäkter på motsvarande 43,2 MKR under år tre när införandebidraget föreslås försvinna. Det är otroligt mycket resurser för en kommun med 50 000 invånare. Förändringar av det här slaget är dramatiskt stora i en tid där svenska kommuner redan är hårt prövande. Upplands Väsby kommuns inställning är att förslaget inte bör genomföras.

4. Paragrafen justeras omedelbart

Beskrivning av ärendet

Utjämningskommittén 2022 har haft i uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning och LSS-utjämningen samt vid behov föreslå förändringar. I

Kommunstyrelsen

uppdraget har också ingått att se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. Därutöver har kommittén haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämnningen på tillväxten.

Syftet med uppdraget var att säkerställa att utjämnningssystemet ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att erbjuda välfärd och andra kommunala tjänster, även om det finns skillnader i skattekraft och strukturella förhållanden. I ett tilläggsdirektiv, Dir. 2023:56, angavs att kommittén även ska föreslå åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa effekter av inkomstutjämnningen på tillväxten.

I utredningen föreslås att utjämnningssystemet ändras från att omfatta nuvarande fyra delar (inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag och införandebidrag) till följande sex delar (inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, bidrag för svagt befolkningsunderlag, fast införandebidrag, ersättning för eftersläpning och införandebidrag).

Kommittén har även lämnat förslag på förändrad LSS-utjämnning. Kommittén anser att det fortsatt behövs en utjämnning för LSS-kostnader. Det är alltså mycket stora skillnader mellan kommunerna i antal insatser och grundläggande standardkostnad. I utredningen lyfter man risken att kommunen beviljar en LSS-insats istället för en SoL-insats då SoL-insatser inte är med i utjämnningssystemet.

Kommittén ser dock användandet av personalkostnadsindex och därmed redovisade kostnader som det allra största problemet med dagens modell. Det förstärks också av de problem med kostnadsdata som beskrivits i utredningen. Det finns dessutom inget som stöder att skillnader i personalkostnadsindex i stort speglar skillnader i vårdtyngd.

Utjämningskommittén har överlämnat sina förslag till Finansdepartementet den 2 juli 2024. Kommittén föreslår att förändringarna införs från och med den 1 januari 2026. Finansdepartementet har remitterat betänkandet Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, (SOU 2024:50), till bland annat alla kommuner och regioner.

Upplands Väsby kommun fick uppdraget att återkomma med svar på remissen SOU 2024:50 – Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn senast 8 november 2024. Kommunledningskontorets analys av hur förslaget påverkar kommunen ekonomiskt har gjorts mellan det nuvarande utjämnningssystem och det förslagna. Även utlåtandet från StorSthlm, där

Kommunstyrelsen

Upplands Väsby kommun ingår, har tagits i beaktande i svaret av kommitténs förslag. Faktum är att de flesta av kommunerna i Storsthlm är de stora förlorarna om det nya förslaget skulle genomföras fullt ut.

Upplands Väsby kommun föreslår att förslaget inte bör genomföras utifrån allt för stora bidragsavvikelser mellan nuvarande och förslagna utjämningsystemet.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån kommitténs förslag kommer Upplands Väsby kommun påverkas ekonomiska både positivt och negativt beroende på vilket bidrag som förändringen gäller. Fördelarna för kommunen är inkomstutjämnningen där bidraget skulle öka i jämförelse med nuvarande system. Däremot får minskningen av kostnadsutjämnningen en allt för stor påverkan på kommunens bidrag, även påverkan på regleringsbidraget, och som inte vägs upp av ett mer fördelaktigt inkomstutjämningsbidrag. Även bidraget för LSS påverkas negativt. Totalt skulle det nya förslaget innebära en minskning för kommunen år 1 med -19,7 mkr, år 2 med -31,3 mkr, år 3 med -43,2 mkr samt år 4 med -39,5 mkr.

Barnrättsperspektivet

Nej, inte i detta ärende.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna och överlämnar Upplands Väsby kommun yttrande gällande, Nätt och jämnt-Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn enligt SOU 2024:50 till finansdepartementet
2. Kommunstyrelsen ställer sig bakom StorSthlms remissvar
3. Paragrafen justeras omedelbart

Kommunstyrelsen

Ordförandens förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna och överlämnar Upplands Väsby kommun yttrande gällande, Nätt och jämnt-Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn enligt SOU 2024:50 till finansdepartementet
2. Kommunstyrelsen ställer sig bakom StorSthlms remissvar
3. Att följande text läggs till i Upplands Väsby kommuns yttrande: Upplands Väsby kommun är djupt kritisk till utredningens förslag. Om förslaget skulle bli verklighet är risken stor att det kommer slå hårt mot tillväxten och bostadsbyggandet i hela Sverige.

Upplands Väsby har tagit och tar ett stort ansvar för att bygga bort bostadsbristen i Stockholms län. Det är kostsamt och förknippat med stora risker att växa snabbt. De flesta kommuner som växer eller växt snabbt är väl medvetna om svårigheterna att erbjuda en god service i form av exempelvis skolor och förskolor i takt med att nya bostäder växer fram och fylls med förväntansfulla invånare.

Om utredningen genomförs enligt förslag kommer Upplands Väsby kommun förlora intäkter på motsvarande 43,2 MKR under år tre när införandebidraget föreslås försvinna. Det är otroligt mycket resurser för en kommun med 50 000 invånare. Förändringar av det här slaget är dramatiskt stora i en tid där svenska kommuner redan är hårt prövande. Upplands Väsby kommuns inställning är att förslaget inte bör genomföras.

4. Paragrafen justeras omedelbart

Yrkanden

Oskar Weinmar (M) yrkar bifall till ordförandens förslag.

Beslutet skickas till:

Finansdepartementet Fi2024/01521

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

1. Upplands Väsby kommuns yttrande över betänkande - Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)
2. Skrivelse om nytt utjämningsystem Nätt och jämnt-Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)
3. Social- och omsorgskontorets synpunkter på kommitténs förslag gällande LSS-utjämnningen
4. Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn del 1
5. Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn del 2
6. Förslag till Remissyttrande utjämningsystemet Storstockholm